

**DANIEL GARVĂN, SILVIU-CONSTANTIN
CEAUȘU, GEORGE – DAN HÂNCEANU,
VASILICA – MONICA GROZA, LUCIAN
MUNTEANU,
*Cimitirul medieval de la Piatra Neamț-
Dărmănești. Cercetările preventive din anul 2012,*
Ed. Cetatea de Scaun, Buzău, 2015, 213 p. + 72
figuri.**

Situată într-o zonă importantă din punct de vedere istoric și arheologic necropola medievală de la Piatra Neamț-Dărmănești s-a bucurat de-a lungul timpului de o atenție sporită din partea cercetătorilor. Acest lucru se poate ușor constata prin faptul că situl amintit este menționat încă din perioada interbelică de către cunoscutul arheolog Constantin Matasă care a și efectuat primele săpături arheologice. Ulterior în anii 1957, 1958 și 1968, necropola a fost cercetată sistematic de arheologi precum pe A. Nițu, I. Zamoșteanu, M. Zamoșteanu, A. Buzilă și V. Spinei, rezultatele cercetărilor fiind publicate de altfel în revistele de specialitate precum *Memoria Antiquitatis*, *Materiale și Cercetări Arheologice* sau *Danubius*.

Din motive obiective, în 2012 cercetările arheologice, de această dată cu caracter preventiv, au fost reluate în necropola de la Piatra Neamț-Dărmănești în condițiile în care datorită proiectelor de infrastructură inițiate în municipiul Piatra Neamț (construirea noului

sediul al Palatului de Justiție Neamț) exista riscul ca situl să fie complet distrus mai ales că el nu este inclus în Lista Monumentelor Istorice (LMI) sau Repertoriul Arheologic Național (RAN).

Rezultatele campaniei din 2012 aveau să fie publicate în 2015 de către Daniel Garvăn, Silviu-Constantin Ceașu, George-Dan Hânceanu, Vasilica-Monica Groza și Lucian Munteanu în lucrarea pe care o recenzăm acum.

În fapt, studiul menționat este structurat astfel: *Prefață* (p. 5); *Introducere* (p. 9-12); *Săpăturile de la Piatra Neamț-Dărmănești* (p. 13-23), unde sunt incluse prezentarea sitului, un istoric al cercetării acestuia, campania arheologică din 2012 și metodologia de cercetare folosită; urmează apoi, capitolul intitulat *Cimitirul medieval de la Piatra Neamț-Dărmănești* (p. 25-36) care conține date generale despre necropolă și un catalog al mormintelor; mai sunt tratate *Inventarul mormintelor cercetate în campania 2012* (p. 37-39) și *Monedele descoperite în cimitirul de la Piatra Neamț-Dărmănești (jud. Neamț)* (p. 41-60); nu lipsesc nici *Datele paleoantropologice privind materialul osteologic de la Piatra Neamț-Dărmănești* (p. 61-108), precum și o *Încheiere* (p. 109-110).

Ne aflăm în fața unei lucrări bine documentate, în care materialul descoperit și publicat a fost supus unei analize riguroase atât din punct de vedere arheologic, cât și antropologic sau numismatic.

¹ Vezi D. Gh. Teodor, *Continuitatea populației autohtone la est de Carpați. Așezările din secolele VI-XI e.n. de la Dodești-Vaslui,*

Iași, 1984.

În acest sens trebuie menționat faptul că cercetarea efectuată în 2012 s-a realizat pe o suprafață de 1502 mp, în necropola amintită descoperindu-se 32 de schelete ce provin din 27 morminte de înhumăție din care 23 individuale și patru duble; este de precizat, că inventarul mormintelor este unul bogat și constă din cercei, nasturi globulari, monede, verighete, foarfece, catarama, șirag de mărgelă, verigi de metal, obiecte de fier și un vârf de săgeată.

În privința materialului numismatic descoperit în necropola de la Piatra Neamț-Dărmănești pe parcursul celor patru campanii de săpături arheologice, trebuie subliniat că acesta este constituit din piese ce provin de la Petru Mușat și Alexandru cel Bun, aspect extrem de util în încadrarea cronologică a sitului: sfârșitul secolului al XIV-lea și primele decenii ale celui următor. De asemenea, monedele analizate în lucrarea menționată sunt considerate a avea un statut deosebit întrucât fac parte din inventarul funerar: majoritatea pieselor se află mai mult în legătură cu scheletele de femei și mai puțin cu cele de bărbați. Posibile explicații ce se pot da acestui fenomen sunt legate de predispoziția femeilor de a crede în superstiții (practică manifestată atât în antichitate cât și în perioada medievală), fără însă a exclude posibilitatea ca banii respectivi să poată reprezenta și simbolul stării materiale a defunctului.

Lucrarea *Cimitirul medieval de la Piatra Neamț-Dărmănești. Cercetările preventive din anul 2012* mai cuprinde două anexe, Anexa 1 (cuprinde campaniile arheologice din 1957 și 1958, p. 111-114) și Anexa 2 (campania arheologică din 1968, p. 115-116), un rezumat (p. 117-120) și o listă a ilustrațiilor, ambele în limba

engleză (p. 121-124), o bibliografie cu 105 titluri și două surse bibliografice electronice (p. 125-132), lista abrevierilor bibliografice și a celor utilizate în analiza antropologică (p. 133-134), precum și ilustrația care conține 72 figuri (p. 135-213).

Chiar dacă ne-am fi așteptat ca ilustrația studiului să fie realizată nu în format alb-negru, ci mai degrabă color, acest lucru nu scade cu nimic din valoarea cercetării, căreia îi apreciem analiza tehnică foarte bună a materialului antropologic și numismatic documentat, observațiile pertinente, bibliografia complexă și anexele bine întocmite. De asemenea, nu putem trece cu vederea curajul autorilor de a pune cât mai repede în circuitul științific măcar o parte din informațiile strânse în urma cercetării întreprinse, precum și identificarea diversilor factori/autorități de la nivelul județului Neamț, care tratează cu nepăsare și indolență în ultimii ani siturile și monumentele istorice ale unei zone extrem de importante din punct de vedere istoric; acest lucru este cu atât mai revoltător cu cât la în momentul actual s-a realizat, conform celor precizate de unul dintre autorii studiului, documentația necesară pentru introducerea în Repertoriul Arheologic Național a peste 40 de situri din județul Neamț.

Toate aceste lucruri ne îndrituiesc să apreciem la adevărată sa valoare lucrarea recenzată, apărută ca urmare a eforturilor autorilor menționați (D. Garvăn, S.-C. Ceaușu, G.-D. Hânceanu, V.-M. Groza și L. Munteanu, și să o considerăm ca pe o apariție deosebit de utilă în rândul publicațiilor de profil.

Tiberius D. Părpăuță